

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ ผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน
 ในชุมชนบริเวณพื้นที่เกษตรกรรมชานเมือง: กรณีศึกษา
 บ้านเบือ หมู่ที่ 5 ตำบลสันผักหวาน อำเภอหางดง จังหวัด
 เชียงใหม่

ผู้เขียน นางสาวสุวัฒนา คหินทพงศ์

ปริญญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม)

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ รองศาสตราจารย์ ดร. ชูเกียรติ ลิสุวรรณ

บทคัดย่อ

การค้นคว้าแบบอิสระนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินบริเวณพื้นที่เกษตรกรรมในบ้านเบือ หมู่ที่ 5 ตำบลสันผักหวาน อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ สาเหตุที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน รวมไปถึงการเปลี่ยนแปลงการถือครองที่ดินของเกษตรกรและผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินในพื้นที่เกษตรกรรมในบริเวณดังกล่าว ระหว่างปี พ.ศ. 2523 – 2547 แหล่งข้อมูลปฐมภูมิได้จากการสำรวจพื้นที่ศึกษาและศึกษาจากกลุ่มเป้าหมายโดยการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้นำที่เป็นทางการ ผู้นำที่ไม่เป็นทางการและเกษตรกรในพื้นที่ควบคู่ไปกับการสังเกตสภาพแวดล้อมของพื้นที่ สำหรับข้อมูลทุติยภูมิได้จากการรวบรวมเอกสารสิ่งพิมพ์และรายงานการศึกษาต่าง ๆ แนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแยกแยะข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้มา การจัดหมวดหมู่ข้อมูลโดยการรวบรวมข้อมูลจากการแยกแยะเป็นหมวดหมู่ การเรียงลำดับความสำคัญของข้อมูลที่ได้รับ และการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อมูลกับกรอบแนวคิด ทฤษฎี และนำเสนอผลการศึกษาระบบการบรรยายเชิงพรรณนา

ผลการศึกษาที่ได้จากการวิจัยปรากฏดังต่อไปนี้ ในปี พ.ศ. 2523 การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินจากพื้นที่เกษตรกรรมบริเวณบ้านเบือเป็นรูปแบบของหมู่บ้านจัดสรรและโรงงานอุตสาหกรรมได้เกิดขึ้นบ้างแล้ว หลังจากนั้นการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินในบ้านเบือเกิดขึ้นอย่างค่อยเป็นค่อยไปเนื่องจากโครงการบ้านจัดสรรที่เกิดขึ้นก่อนหน้านี้ยังขายไม่หมด ที่ดินบางผืนได้ถูกทิ้งให้รกร้าง

ว่างเปล่า และในปี พ.ศ. 2546 เกิดการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินเป็นจำนวนมากจากพื้นที่เกษตรกรรมกลายเป็นหมู่บ้านจัดสรร ทำให้ในปีเดียวกันพื้นที่เกษตรกรรมในบ้านเขือเหลือประมาณ 250 ไร่

สำหรับสาเหตุที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน รวมไปถึงการเปลี่ยนแปลงการถือครองที่ดินของเกษตรกรมาจากราคาที่ดินในบ้านเขือสูงขึ้น เพราะมีถนนสายหลักตัดผ่านชุมชนบ้านเขือ การลงทุนด้านที่อยู่อาศัยเพิ่มขึ้นในเขตชานเมือง เนื่องจากที่ดินผืนใหญ่ในตัวเมืองหายาก และจำนวนประชากรเพิ่มขึ้นทุกปี เกษตรกรไม่ต้องรับภาระต้นทุนในการเพาะปลูกที่ไม่แน่นอน และต้องการเงินไปชำระหนี้ และสาเหตุประการสุดท้ายคือการสูญเสียพื้นที่ทำกินของเกษตรกรโดยความจำเป็น

ในส่วนของผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินจากพื้นที่เกษตรกรรมในบ้านเขือไปเป็นหมู่บ้านจัดสรร โรงงานอุตสาหกรรม หน่วยงานราชการ ฯลฯ ได้ก่อให้เกิดปัญหาทางสังคม ได้แก่ ความขัดแย้งระหว่างชาวบ้านในพื้นที่กับนายทุน ความสัมพันธ์ในครอบครัวและเพื่อนบ้านมีความห่างไกลมากขึ้น การอพยพเข้ามาอาศัยจากคนนอกพื้นที่ ปัญหาการจัดการระบบสาธารณูปโภคในบริเวณที่พักอาศัยของแรงงานในโรงงานอุตสาหกรรมและการเปลี่ยนแปลงอาชีพดั้งเดิมในพื้นที่จากอาชีพเกษตรกร ไปสู่อาชีพรับจ้างนำไปสู่ปัญหาทางสุขภาพของชาวบ้านที่ต้องเปลี่ยนอาชีพ สำหรับปัญหาทางสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้น ได้แก่ มลพิษทางอากาศ มลพิษทางน้ำ สภาพดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ปัญหาการจัดการขยะและปัญหาขยะล้น การลดลงของความสวยงามด้านทัศนียภาพในพื้นที่

Independent Study Title	Environment Impact of Changing Land Use in a Suburban Agricultural Community : A Case Study of Ban Bur Moo 5, Tambon San Phak Wan, Amphoe Hang Dong, Changwat Chiang Mai
Author	Miss Suwattana Kahintapongs
Degree	Master of Arts (Man and Environment Management)
Independent Study Advisor	Assoc. Prof. Dr. Chukiat Leesuwana

ABSTRACT

This independent study has three main objectives which are to study the changing land use in Agricultural areas in Ban Bur, Moo 5, Tambon San Phak Wan, Amphoe Hang Dong, Changwat Chiang Mai, the cause of changing land use, including the transition of land possession in farmers as well as the environmental impact from the changing land use in those Agricultural areas in 1980 – 2004. The primary data derived from surveying in the studied areas and from target groups by interviewing government officials, formal leaders, informal leaders in areas along with observing surrounding areas. The secondary data derived from collecting document, publishing and reports, theories, and related research. Moreover, the secondary data also obtained from data analyzing and classification, data arranging and joining the relationship between data and theories and presenting the result by descriptive explanation.

The study found that the changing land use in Ban Bur from agricultural usage to housing projects and industrial factories occurred a little in 1980. Then, the change of land usage in Ban Bur has happened gradually. This is because those housing projects were not sold out and some lands were left desolately. In 2003, there were substantial change in land usage from agricultural usage to housing projects which remained 250 Rai of agricultural areas in Ban Bur.

The causes of changing land use, including the transition of land possession in farmers are the increasing price of land in Ban Bur and new major roads were built along the town in Ban Bur. The increasing of housing investment in the suburbs due to the rare of large pieces of land in town and the increasing population, relief in costs burden from uncertain cultivation and payment of loans of farmers and the necessary losing agricultural areas of farmers.

In addition, the environmental impact from changing land use in Ban Bur from agricultural purpose to housing projects, factories and government offices, etc., caused social problems. For instance, there were the disagreements between villager and investors, the relationship among families and neighbors declined, people from outside were moving in, problem of management in laborers's public utility in factories and the original occupation has changed from farmers to laborers due to health problems. Environmental impact that affected Ban Bur were air pollution, water pollution, interfile soil, garbage problem and the decreasing of beautiful scenery in Ban Bur.